

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

©2018 ЗАЙЦЕВА Л. О.

УДК 336

Зайцева Л. О. Банківська система України: стан, проблеми розвитку

Метою статті є дослідження сучасного стану банківської системи України та виявлення перешкод на шляху її вдалого розвитку. Проаналізовано сучасний стан банківської системи України та визначено особливості її розвитку. Обґрунтовано позитивні та негативні наслідки присутності іноземних банків для стану банківської діяльності України. Проаналізовано стан банківських зобов'язань, обсяг загальних активів банків, у тому числі й кредитного портфеля, та динаміку фінансових результатів діяльності банківських установ України. Визначено необхідність нарощування в абсолютному вимірі статутного капіталу банків – для підвищення рівня їх капіталізації. Виявлено проблеми, що перешкоджають вдалому розвитку вітчизняних банківських установ, зокрема: відтік депозитів населення, втрати через військові дії на сході України та анексію Криму, зростання прострочень по кредитах, інсайдерські кредити, порушення в роботі банків, низький рівень капіталізації комерційних банків. Зазначено на необхідності зміни підходів НБУ до розуміння функції захисту інтересів вкладників і кредиторів через розвиток інструментарію реструктуризації, фахового управління банками.

Ключові слова: банки, банківська система, капіталізація банків, банківське зобов'язання, іноземний капітал, банківські ресурси, ризики.

Бібл.: 15.

Зайцева Людмила Олексіївна – кандидат економічних наук, старший викладач, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, Луганська обл., 92703, Україна)

E-mail: mila280176@ukr.net

УДК 336

UDC 336

Зайцева Л. А. Банковская система Украины: состояние, проблемы развития

Целью статьи является исследование современного состояния банковской системы Украины и выявление препятствий на пути ее успешного развития. Проанализировано современное состояние банковской системы Украины и определены особенности её развития. Обоснованы положительные и отрицательные последствия присутствия иностранных банков для состояния банковской системы Украины. Проанализированы состояние банковских обязательств, объем общих активов банков, в том числе и кредитного портфеля, а также динамика финансовых результатов деятельности банковских учреждений Украины. Определена необходимость наращивания в абсолютном измерении уставного капитала банков – для повышения уровня их капитализации. Выявлены проблемы, препятствующие успешному развитию отечественных банковских учреждений, в частности: отток депозитов населения, потери из-за военных действий на востоке Украины и аннексии Крыма, рост просрочек по кредитам, инсайдерские кредиты, нарушения в работе банков, низкий уровень капитализации коммерческих банков. Указано на необходимость изменения подходов НБУ к пониманию функции защиты интересов вкладчиков и кредиторов через развитие инструментария реструктуризации, профессионального управления банками.

Ключевые слова: банки, банковская система, капитализация банков, банковское обязательство, иностранный капитал, банковские ресурсы, риски.

Библ.: 15.

Зайцева Людмила Алексеевна – кандидат экономических наук, старший преподаватель, Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко (пл. Гоголя, 1, г. Старобильск, Луганская обл., 92703, Украина)

E-mail: mila280176@ukr.net

Zajtzeva L. O. The Banking System of Ukraine: Status, Problems of Development

The article is aimed at researching the current status of the banking system of Ukraine and identifying obstacles to its successful development. The current status of the banking system of Ukraine is analyzed and peculiarities of its development are determined. Both the positive and the negative consequences of the presence of foreign banks for the status of the banking system of Ukraine are substantiated. The status of bank liabilities, volume of general assets of banks, including credit portfolio, as well as dynamics of financial results of banking institutions of Ukraine are analyzed. The necessity of increase in the absolute measurement of the authorized capital of banks in order to raise the level of their capitalization has been determined. The problems hindering successful development of national banking institutions have been identified, in particular: outflow of deposits of population, losses as result of military actions in the east of Ukraine and annexation of Crimea, growth of overdue loans, insider credits, violations in the bank activities, low level of capitalization of commercial banks. The need to change the NBU's approaches to understanding the function of protecting the interests of depositors and creditors through the development of an instrumentarium for restructuring, professional management of banks, has been indicated.

Keywords: banks, banking system, capitalization of banks, bank obligation, foreign capital, bank resources, risks.

Bibl.: 15.

Zajtzeva Lyudmila O. – PhD (Economics), Senior Lecturer, Luhansk Taras Shevchenko National University (1 Hoholia Square, Starobilsk, Luhansk region, 92703, Ukraine)

E-mail: mila280176@ukr.net

Потужна банківська система є необхідною умовою забезпечення сталого економічного зростання в Україні. Вітчизняні банки проходять серйозну перевірку часом в умовах постійних економічних трансформацій. Економічна та політична нестабільність в Україні виявила вразливість банківської системи. Тому для виходу з кризи потрібна стабілізація банківської системи як ключова умова відновлення економічного зростання в Україні. По-

кращення стану банківської системи та відновлення довіри до неї є вкрай актуальним і потребує активних дій щодо їх вирішення.

Банківська система України протягом останніх декількох років знаходиться у стані системної кризи, яка зумовлена сировинною моделлю розвитку національної економіки, постійним дефіцитом довгострокових банківських ресурсів, диспропорціями банківських балансів та неефективними діями монетарного

регулятора, що врешті-решт призвело до трикратної девальвації гривні, вразливості банків та їхніх клієнтів до валютних шоків. У звіті «Глобальний індекс конкурентоспроможності 2016–2017» Україна посідає останню позицію серед 138 держав за показником «Надійність банків», 116 місце – за показником «Доступність фінансових послуг» та 112 місце – за показником «Легкість доступу до кредитів» [1].

Щодо останніх трьох років, то банківський сектор України зазнав безпрецедентного за масштабами очищення (із січня 2014 р. по лютий 2017 р. з ринку виведено 87 банків). «Очищення» банківського сектора здійснювалося за допомогою інструментарію [7], непридатного для вирішення системних проблем, пов'язаних із втечею капіталу та втратою контролю за активами на окупованих територіях. Наслідком політики «очищення» стали ресурсне «виснаження» банківського сектора та погіршення фінансового стану підприємств». Загалом, у банківській системі України на 01.07.2016 р. функціонували 111 банків, у тому числі:

- ✦ банки з приватним українським капіталом – 35 %;
- ✦ банки з іноземним капіталом – 34 %;
- ✦ державні банки – 31 % [3].

Станом на 01.01.2017 р. у стані ліквідації знаходяться 81 банк [5]. До чотирьох банків уведено тимчасову адміністрацію.

Кількість клієнтів банків на 01.01.2016 р. складала 69,8 млн, з яких 67,7 млн – фізичні особи [10].

Більшість банків є учасниками міжнародних карткових систем або Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП), у розвитку якої бере активну участь НБУ. Станом на 01.08.2016 р. в обігу перебувало 57,49 млн платіжних карток, емітованих вітчизняними банками, з яких майже 54% були активними; інфраструктура обслуговування карткового бізнесу налічує 33,6 тис. банкоматів і 198,4 тис. банківських терміналів; еквайрингова мережа складається з 179,5 тис. торговельних терміналів [4]. У країні функціонують 50 платіжних систем (у тому числі 14 внутрішньобанківських; 19 міжнародних) [10].

Останнім часом помітно розвивається напрямок електронних грошей [10]. Регіональна мережа банківських установ складається з понад 18 000 точок продажу (включаючи філії та дочірні компанії).

Банківська система України має високий рівень сегментації. Щороку в грудні Національний банк України затверджує розподіл банків по групах на наступний рік, у результаті чого структура банківської системи України у 2017 р. класифікується за формою власності на такі групи:

- ✦ банки з державною часткою (в яких держава володіє часткою понад 75% – 6 банків;
- ✦ банки іноземних банківських груп – 25 банків;
- ✦ банки з приватним капіталом (не менше, ніж 50% статутного капіталу) – 63 банки [10].

Активне виведення банків з ринку сприяє, з одного боку, позитивному впливу на прозорість банківської системи, а з іншого – призводить до погіршення конкурентного середовища та умов надання банківських послуг у зв'язку із суттєвим зменшенням кількості учасників банківського сектора та до різкого зростання фінансового навантаження на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО) – за три роки вкладникам банків-банкрутів було виплачено 81 млрд грн. Для здійснення виплат ФГВФО змушений здійснювати запозичення в уряді, що впливає на рівень державного боргу. Перспектива повернення коштів, що перебували на рахунках підприємств у банках, щодо яких прийнято рішення про введення тимчасової адміністрації або ліквідації, практично відсутня, оскільки оціночна вартість активів таких банків у декілька разів менша за їх балансову вартість. Унаслідок виведення банків з ринку значні збитки отримали юридичні особи та населення, у результаті чого суттєво погіршився фінансовий стан багатьох підприємств, окремі з них збанкрутували, а держава недоотримала податкові надходження.

Перехід Приватбанку у власність держави суттєво змінив структуру банківської системи України, і станом на 01.01.2017 р. банки з приватним українським капіталом склали близько 13%, банки іноземних банківських груп – 35%, державні – 51,3%.

Присутність іноземних банків для України має як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивних моментів належать:

- ✦ впровадження передових методів ведення банківської діяльності (система менеджменту іноземних банків, наявність новітніх інформаційних технологій дає можливість покращити ефективність функціонування національної банківської системи в кризових умовах);
- ✦ підвищення якості системи управління банківськими ризиками;
- ✦ зростання обсягу банківських ресурсів і посилення стабільності їхніх джерел;
- ✦ розширення спектра банківських продуктів, комплексний підхід до обслуговування різних клієнтів;
- ✦ запровадження міжнародного досвіду фінансового оздоровлення, реорганізації та реструктуризації банків, що набуває дуже важливого значення в умовах фінансової кризи;
- ✦ підвищення кваліфікаційного рівня банківських працівників [6].

До основних негативних наслідків функціонування іноземних банків в Україні можна віднести те, що їхня присутність може послабити позиції ще недостатньо розвиненої банківської системи нашої країни. Вихід із ринку значної кількості банків з українським капіталом призвів до зростання частки банків іноземних банківських груп. Так, станом на кінець 2016 р. частка іноземного капіталу в статут-

ному капіталі банківської системи України становила 48,8% проти 32,5% у 2014 р. Доцільно відзначити, що частка іноземного капіталу в статутному капіталі банківської системи України є одним із основних індикаторів економічної безпеки держави. Оптимальне значення цього показника має знаходитися в межах 20–25%. Перевищення граничного значення у 40% вказує на велику ймовірність втрати контролю над банківською системою України з боку держави. Водночас, виходячи на ринки країн, які розвиваються, іноземні банки не поспішають із запровадженням нових послуг і зниженням процентних ставок за кредитами. Основна мета їхньої діяльності полягає у встановленні контролю за фінансовими потоками та платоспроможністю банківської системи, в яку вони інтегруються [12]. Таким чином, наявність іноземного капіталу у структурі банківської системи України у найближчій перспективі не приведе до здешевлення кредитних ресурсів для реального сектора економіки та до залучення прямих інвестицій у пріоритетні галузі економіки, а спровокує певні фрагментарні процеси, які заважатимуть подальшому розвитку вітчизняного банківського сектора [13].

Але існує думка і про те, що вихід іноземного капіталу з банківської системи України призведе до її занепаду, оскільки вона тримається лише завдяки європейським банкам, які відкрили в Україні свої дочірні банки. Саме завдяки банкам з іноземним капіталом вітчизняній фінансовій системі у 2008 р. вдалося втриматися, і якщо вони зараз підуть, то це викличе її крах.

Аналіз банківської діяльності в Україні демонструє, що за підсумками 2016 р. обсяг загальних активів банків збільшився на 10,6% (з 1254,39 млн грн у 2015 р. до 1256,30 млн грн). Однією зі складових приросту загальних активів стало збільшення портфеля облігацій внутрішньої державної позики України (ОВДП) та похідних інструментів Приватбанку внаслідок його переходу до державної власності. Поряд з цим, не менш вагомими причинами коливання обсягу банківських активів у досліджуваному періоді було виведення значної частини комерційних банків із ринку, скорочення кредитних портфелів банків та зміна курсу національної валюти (на початок 2017 р. частка активів в іноземній валюті в загальному обсязі банківських активів становила 41,8%) [13].

У поточній ситуації банківська діяльність й надалі продовжує характеризуватися невисокою активністю кредитних операцій. Протягом 2016 р. обсяг банківського кредитного портфеля порівняно з 2015 р. збільшився на 4,2%, тобто з 965,09 млн грн до 1005,92 млн грн, що зумовлено значною мірою конвертацією валютних кредитів у гривневі. Обсяг суми кредитів, наданих фізичним особам, протягом останнього року знизився на 10,43% і становив 847,09 млрд грн, а кре-

дити, надані суб'єктам господарювання, за підсумком 2016 р. збільшилися на 1,98% і на початок 2017 р. досягли значення 157,39 млрд грн [13]. Незначний обсяг банківського кредитування пов'язаний із системною проблемою нестачі довгострокових ресурсів у банківській системі, обмеженим доступом до нових заборгованих на міжнародних ринках, погіршенням платоспроможності позичальників, збільшенням обсягів проблемних кредитів, а також зниженням мотивації банків до кредитування внаслідок існування безризикових високоприбуткових інструментів – ОВДП і депозитних сертифікатів НБУ, частка яких на початок 2017 р. становила 24,6% чистих банківських активів.

Збільшення величини позичкового процента і зниження платоспроможності економічних суб'єктів на тлі погіршення економічної кон'юнктури ринку та платіжної дисципліни позичальників призвели до зростання частки простроченої заборгованості за кредитами в загальній сумі кредитного портфеля. Доцільно зауважити, що погіршення якості кредитного портфеля призводить до фінансових збитків, зниження репутації банку, втрати його ліквідності та відволікання коштів для формування додаткових страхових резервів під проблемні кредити через погіршення якості активів. Таким чином, одночасно зі зменшенням доходів банків зростають банківські витрати [11].

Дослідження обсягу банківських зобов'язань показало, що їхній обсяг в Україні протягом 2016 р. суттєво не змінився. Протягом 2013–2015 рр. у банківському секторі досить помітною була тенденція до відтоку вкладів фізичних осіб та зниження їхньої питомої ваги у структурі зобов'язань банків внаслідок зниження реальних доходів населення, підвищення недовіри до банківських установ, що зумовлено як складною економічною ситуацією в Україні, так і суперечливими діями Національного банку, які пов'язані із невиконанням ним у повній мірі своїх функцій щодо банківського регулювання нагляду. Проте перегляд політики НБУ та поетапне скасування обмежень на зняття вкладів позитивно вплинули на процес відновлення банківських депозитних ресурсів у 2016 р. Станом на 01.01.2017 р. сукупний обсяг клієнтського портфеля банківської системи України становив 807,07 млрд грн (приріст 14,2% порівняно з аналогічним періодом попереднього року). Нові депозитні вклади замінили кредити НБУ, частину субординованих боргів та міжбанківських кредитів, які було переведено у капітал.

Оцінка структури банківських зобов'язань за строковим характером вказує на переважання у клієнтському портфелі короткострокових вкладів терміном до 1 року. З вересня 2015 р. встановилася чітка тенденція до зростання обсягу вкладів на вимогу. Станом на 01.01.2017 р. банківські вклади на вимогу становили 48,2% депозитного портфеля банків (42,5%

на початок 2016 р.). Така значна частина коштів на вигому у структурі банківських вкладів є суттєвим ризиком для фінансової стійкості українських банків.

Загалом банківська система України протягом останніх декількох років втратила близько третини строкових депозитів фізичних осіб. Результати соціологічного дослідження показують, що лише 11% опитаних респондентів зберігають більшу частину своїх власних заощаджень у банках, 7% – довіряють банківським установами лише половину своїх коштів, а 49% – лише їхню незначну частину [15]. Утримання майже третини опитаних респондентів від послуг банківських установ, не дає об'єктивних підстав стверджувати про відновлення довіри населення до банківської системи.

Погіршення окремих показників банківської діяльності призвело до зниження ефективності функціонування банківської системи в цілому. За підсумками 2016 р. в Україні зафіксовано історично найбільший збиток банківського сектора – майже 159 млрд грн, з яких майже 136 млрд грн (майже 80%) припадає на Приватбанк. Для решти банків сукупні збитки за підсумком 2016 р. зменшилися до 23 млрд грн порівняно з 66 млрд грн у 2015 р. Основними причинами збиткової діяльності банків став вплив залучених коштів, відстрочка платежів суб'єктами господарювання, відрахування у страхові резерви тощо. Банківські установи, що завершили звітний період з додатним результатом діяльності, отримали сукупно 10,82 млрд грн прибутку. Серед найбільш прибуткових банків у 2016 р. були виключно іноземні фінансові установи – Райффайзен Банк Аваль, Сітібанк та ОТП Банк. На топ-3 найбільш прибуткових банків за підсумком 2016 р. припадало 57,5% загального обсягу прибутку, отриманого банківською системою України [3].

За 9 місяців 2017 р. чистий прибуток після оподаткування банківської системи (платоспроможних банків на 30 вересня 2017 р.) становив 1,41 млрд грн. Поновлення прибуткової діяльності відбулося завдяки забезпеченню банками у третьому кварталі 2017 р. позитивного фінансового результату в розмірі 3,25 млрд грн. Позитивно вплинуло на прибутковість сектора суттєве зменшення у третьому кварталі відрахувань банками до резервів – 6,18 млрд грн, удвічі менше аналогічного показника за другий квартал поточного року. Серед інших позитивних тенденцій третього кварталу 2017 р. – зростання чистого процентного доходу за операціями з населенням, а також чистих комісійних доходів від розрахунково-касового обслуговування. У звітному періоді відсоткові ставки за кредитами населенню незначно скоротилися, але меншими темпами, ніж відбувалося зниження ставок за депозитами. Серед груп банків за дев'ять місяців 2017 р. прибуткову діяльність продемонстрували державні банки – 2,15 млрд грн (без урахування При-

ватбанку) та банки з приватним капіталом – 0,91 млрд грн. Банки з іноземним капіталом отримали чистий збиток – 0,03 млрд грн через збиткову діяльність банків з державним російським капіталом, сукупний фінансовий результат яких склав 6,28 млрд грн [10].

Особливістю українських банків є високе значення питомої ваги статутного капіталу у структурі власного. Нарощування в абсолютному вимірі статутного капіталу банків дозволяє підвищити рівень його капіталізації. Розмір капіталу банку обумовлює його стійкість – із зростанням капіталу зростає його захисна функція, банківський капітал служить забезпеченням по всіх здійснюваних операціях. При цьому незначний обсяг власного капіталу помітно знижує інвестиційні можливості кредитної установи [14, с. 41].

Відповідно до мети підвищення фінансової стійкості, спроможності протистояти ризикам НБУ розробив графік поступового приведення розміру статутного капіталу банків з 120 млн грн до рівня 500 млн грн, а саме: 120 млн грн – до 17 червня 2016 р.; 300 млн грн – до 11 січня 2017 р.; 400 млн грн – до 11 січня 2018 р.; 450 млн грн – до 11 січня 2019 р.; 500 млн грн – до 11 липня 2024 р. [8]. Пришвидшення зростання мінімального розміру капіталу банку дасть змогу почати відновлення кредитування економіки, що є одним із чинників прискорення економічного зростання країни [9].

Отже, аналіз сучасного стану банківської системи України дозволив сформулювати такі проблеми, що виникли в даний період перед банками:

1. *Відтік депозитів населення.* Основною проблемою, що постала перед українськими банками у 2014–2017 рр. – відтік вкладів населення, який за всю історію незалежності України став найбільшим. Таке масове вилучення депозитів спричинене насамперед зниженням реальних доходів населення за паралельного підняття рівня інфляції, а також через недовіру до банківської системи. Такого масового відтоку депозитів вистачить для того, щоб банки ще довго боролися з наслідками.

2. *Втрати через військові дії на сході України.* Анексія Криму, військові дії на сході України більшою мірою вплинули на панічний настрій населення, ніж погіршили девальвацію гривні і зробили свій внесок у відтік депозитів. Проте найбільш негативно це відбилося на тому, що банки втратили свої активи в Криму та в зоні АТО: мережі відділень з усією технікою і сховищами, каси, банкомати – все це на території півострова відібрали, а на сході – розграбували. Так, збитки найбільших українських банків через військові дії на Донбасі склали близько 60 мільярдів гривень [2].

3. *Зростання прострочень по кредитах.* За даними НБУ, частка проблемної заборгованості на 30.05.2017 р. складає 10,5% (77 млрд грн) [9]. Реальний же обсяг прострочень невідомий. У Нацбанку заува-

жують, що загальна вага проблемних кредитів зростає через скорочення банками реального кредитного портфеля. Мовляв, нові позики вони не видають, а прострочені борги лишаються, отже, і зростає їхня частка. Також регулятор нарікає на відсутність ринку проблемних активів. Крім недоотримання доходів, у зв'язку з погіршенням якості кредитів, банки вимушені створювати резерви під проблемні позики. Не менш серйозна проблема пов'язана і з валютними кредитами: банки повинні забезпечувати додатковими резервами суму валютних кредитів у гривневому еквіваленті, котра зростає.

4. *Інсайдерські кредити.* За словами експертів, по-справжньому помітний удар відчувають установи, в яких чимала доля інсайдерських кредитів – виданих акціонерам або пов'язаним з ними особам. Прийнято, що якщо частка інсайдерських кредитів перевищує 30%, то банк стає вкрай уразливим під час кризи. У деяких же українських банках, за словами експертів, цей показник суттєво більший. Існує навіть випадок, коли він досягав 93%.

5. *Викриття всіх порушень в роботі банків.* Крім банків з інсайдерськими кредитами, з проблемами зіткнулися й установи з іншими порушеннями в роботі. Приміром, почали відчувати проблеми «кишенькові банки», за допомогою яких «відмивали» готівку. Так, наприклад, свого часу через «відмивання» грошей було направлено на ліквідацію п'ять банків (ПАТ «Грін Банк, ПАТ «Меліор Банк», ПАТ «ІнтерКредитБанк», ПАТ «КБ «Аксиома», ПАТ «Прайм-Банк»).

6. *Низький рівень капіталізації комерційних банків.* За даним показником українські банки значно відстають від іноземних – через те, що значна частина банків створювалася для вирішення проблем фінансово-промислових груп. Метою ж інших банків є надання торговельно-посередницьких послуг та валютнообмінних операцій із швидким обігом коштів [9].

ВИСНОВКИ

Отже, банківська система є однією із найважливіших складових фінансового ринку, а її стабільність та розвиненість є необхідною умовою розвитку національної економіки. На сучасному етапі банківська система очищується, реформується та стабілізується, хоча показники далекі від бажаних.

Для відродження банківського сектора потрібен тривалий час, оскільки система має заново пройти етап апробації. Відновлення ж довіри підприємств до банківської системи можливе лише в разі зміни підходів НБУ до розуміння функції захисту інтересів вкладників і кредиторів, що передбачає перебудову ідеології, засудження технології «очищення» як помилкової та розвитку інструментарію реструктуризації, фахового управління. Щодо державних банків, то вони суттєво послаблюють фінансову систему країни. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. The Global Competitiveness Report 2016–2017. URL: https://www3.weforum.org/docs/GCR2016-017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf
2. Top Banks in the World 2015. [relbanks.com](http://www.rebanks.com). 2016. URL: <http://www.accuity.com>
3. Аналітичний огляд банківської системи України за результатами 2016 року // Національне рейтингове агентство «Рюрік». URL: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf
4. Асоціація «Українська спілка учасників платіжного ринку». URL: <http://supr.com.ua/ua/#>
5. Банки, що ліквідуються/ФГВФО. URL: <http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation>
6. Бугель Ю. В. Проблеми розвитку банківської системи в Україні. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 623–626. URL: <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/127.pdf>
7. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 р. № 4452-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>
8. Закон України «Про банки та банківську діяльність» (у редакції від 06.01.2018 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
9. Найбільші банки України втратили близько 60 мільярдів через конфлікт на Донбасі. URL: http://24tv.ua/news/showNews.do?naybilshi_banki_ukrayini_vtratil_blizko_60_
10. Основні показники діяльності банків України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національного Інституту стратегічних досліджень України «Проект стабілізації банківської системи шляхом підвищення довіри до банків». URL: <http://www.niss.gov.ua/>
12. Пурий Г. М. Активізація інвестиційної діяльності банківської системи в контексті розвитку глобалізації. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. Вип. 19.12. С. 255–263.
13. Пурий Г. М. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. *Фінансовий простір*. 2017. № 3. С. 41–45.
14. Тисячна Ю. С. Сучасний стан та розвиток банківської системи України у контексті забезпечення безперервності відтворювальних процесів. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики*. 2012. № 4. С. 28–51.
15. Третина українців не довіряє банкам // Інформаційне агентство «УНІАН». URL: <https://economics.unian.ua/finance/1132839-tretina-ukrajintsiv-ne-doviryayut-bankam-oslidjennya.html>

REFERENCES

- “Analytichnyi ohliad bankivskoi systemy Ukrainy za rezultatamy 2016 r.” [Analytical review of the banking system of Ukraine in 2016]. *Natsionalne reitynhove ahentstvo «Riurik»*. http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf
- “Banky, shcho likviduiutsia/FHVF” [Eliminated banks / FLVF]. <http://www.fg.gov.ua/not-paying/liquidation>
- Asotsiatsiia «Ukrainska spilka uchasyukiv platizhnoho rynku». <http://supr.com.ua/ua/#>
- Buhel, Yu. V. “Problemy rozvytku bankivskoi systemy v Ukraini” [Problems of the development of the banking system

in Ukraine]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. 2016. <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/127.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (2012). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4452-17>

[Legal Act of Ukraine] (2018). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

"Naibilshi banky Ukrainy vtratyly blyzko 60 miliardiv cherez konflikt na Donbasi" [The largest banks in Ukraine lost about 60 billion because of the conflict in the Donbass]. http://24tv.ua/news/showNews.do?naybilshi_banki_ukrayini_vtratili_blyzko_60_

"Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy" [Main indicators of activity of Ukrainian banks]. <http://www.bank.gov.ua>

Ofitsiyni sait Natsionalnoho Instytutu stratehichnykh doslidzhen Ukrainy «Proekt stabilizatsii bankivskoi systemy shliakhom pidvyshchennia doviry do bankiv». <http://www.niss.gov.ua/>

Purii, H. M. "Aktyvizatsiia investytsiinoi diialnosti bankivskoi systemy v konteksti rozvytku hlobalizatsii" [Activation of the investment activity of the banking system in the

context of the development of globalization]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 19.12 (2009): 255-263.

Purii, H. M. "Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy" [Current state and prospects of development of the banking system of Ukraine]. *Finansovy prostir*, no. 3 (2017): 41-45.

"The Global Competitiveness Report 2016-2017". https://www3.weforum.org/docs/GCR2016-017/05FullReport/The-GlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

"Top Banks in the World 2015". <http://www.accuity.com>
"Tretyna ukraintsiv ne doviriaie bankam" [One third of Ukrainians do not trust banks]. *Informatsiine ahentstvo «UNIAN»*. <https://economics.unian.ua/finance/1132839-tretina-ukrajintsiv-ne-doviryayut-bankam-oslidjennya.html>

Tysiachna, Yu. S. "Suchasnyi stan ta rozvytok bankivskoi systemy Ukrainy u konteksti zabezpechennia bezperernosti vidtvoriuvannykh protsesiv" [The current state and development of the banking system of Ukraine in the context of ensuring the continuity of reproductive processes]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy mashynobudivnoi haluzi: problemy teorii ta praktyky*, no. 4 (2012): 28-51.